

Tema 12: España no escenario xeopolítico: na UE e no mundo.

España ocupa o decimoterceiro posto na lista das economías mundiais que elabora o Fondo Monetario Internacional (FMI). Antes da crise económica de 2008, o noso Estado chegou a acadar a oitava posición nas economías mundiais, mais esta crise provocou que fose adiantada nesta clasificación por países como Canadá, India, Rusia e Australia.

A Organización Mundial do Comercio (OMC) sitúa a España como un país entre os 20 primeiros canto a exportación de mercadorías. Canto a competitividade, estamos no posto 36 de 144 economías -clasificadas polo nivel de exportacións e en relación coa calidade de vida da poboación.

Os problemas de España, segundo o FMI, están nos desequilibrios macroeconómicos, o das contas públicas, a corrupción local e o insuficiente gasto en I+D+i.

ESPAÑA NA UE

Para España, que se integrou xunto con Portugal na UE -nese momento CEE- en 1986, formar parte da nova comunidade supuxo un cambio e modernización que se xuntou a un plus de democracia. A UE era a mellor leva para reformar España, para introducir o IVE, para liberalizar sectores,... Coa súa integración, España perdeu soberanía, mais integrouse na política monetaria común.

A unión monetaria tense convertido nunha unión de disciplina fiscal que supuxo un corsé para as contas públicas en España. España tense globalizado vía Europa e América Latina. As exportacións españolas ao resto da UE pasaron de representar un 70% a un 60% do total (ao facerse máis global, España -e os seus socios- vólvense menos europeos).

Independentemente das veces que España ostentase a presidencia do Consello Europeo e dos altos cargos españois nas institucións europeas, nas tres décadas da UE, España ten participado nas negociacións de diversos tratados (Amsterdam, 1997; Niza, 2001; Lisboa, 2009) e forma parte da **zona euro** e do **espazo Schengen**.

España está representada nas institucións europeas con 54 deputados e un comisario. Contribúe por encima do que recibe (un 0,86% do total) con respecto ao orzamento xeral. É o segundo país canto a superficie, e o quinto canto a poboación; está lixeiramente por debaixo da media da UE (92%) da renda per cápita media. A súa taxa de desemprego é unha das máis altas.

ESPAÑA NO MUNDO

España perdeu peso no contexto internacional durante o século XIX e primeira metade do século XX debido á perda das súas colonias; ao atraso tecnolóxico e económico respecto doutros países de Europa occidental; e ao illamento internacional que seguiu trala guerra civil.

O final deste illamento prodúcese a mediados do século XX (España ingresa en 1955 na ONU) e o desenvolvemento económico dos anos 1960 incorporaron de novo a Estado español á escena internacional.

Canto á **superficie e poboación**, España ocupa un tamaño medio no contexto internacional (51º en superficie dos 211 estados actuais e o posto 27º en poboación segundo o censo do ano 2008).

As **características económicas e sociais** intégrana na área xoeconómica dos países desenvolvidos, aínda que, en comparación cos máis avanzados, presenta un carácter de potencia intermedia.

A súa **situación xeoestratéxica e de relacións internacionais** está situada nunha encrucillada de mares e de continentes (Mediterráneo, Norte de África, Europa e o Atlántico).

España é unha potencia intermedia dentro dos países máis desenvolvidos. No ano 2012 tiña o posto 13º a escala mundial segundo o seu **PIB** e 30º segundo o seu **PIB per cápita**. No **Índice de Desenvolvemento Humano** (mide aspectos non económicos senón outros como a esperanza de vida, nivel educativo, sanidade...), España perdeu posicións e ocupa agora o posto 20º (2012).

España nas áreas xeopolíticas

España empeza a participar nas grandes organizacións internacionais, esencialmente en tempos recentes. Esa situación prodúcese, principalmente, a partir de 1975 cando o réxime político cambia dunha ditadura cara a unha democracia.

España ten presenza en organizacións internacionais como a ONU (na que ingresa en 1955), a FAO, Banco Mundial, FMI, OIT,...

A situación de encrucillada entre dous mares (Mediterráneo e Atlántico) e dous continentes (África e Europa) xera **posición xeoestratéxica** de España. As relacións internacionais están centradas en **primeiro lugar coa Unión Europea** (na que ingresa en 1986) pero tamén co **resto de Europa** (intervindo, por exemplo, na estabilización da rexión balcánica tras as guerras de finais do século XX).

En **segundo lugar**, é moi importante a relación cos **países da conca mediterránea**, onde existe unha vinculación histórica, económica e cultural dende moitos anos atrás. As relacións cos **países norteafricanos** son un obxectivo importante.

En **terceiro lugar**, destacan as relacións con **Iberoamérica**, rexión coa que se dá unha forte vinculación demográfica, económica e cultural.

Outros ámbitos importantes son as relacións con **Estados Unidos** (co que se coidan os acordos bilaterais en temas relacionados coa política, seguridade, economía cultura, ciencia e tecnoloxía), **Próximo Oriente** (moi importante o papel mediador no conflito árabe-israelí), as relacións económicas cos **países asiáticos e o Pacífico** e, por último, convén salientar o apoio solidario á rexión xeográfica máis pobre do planeta: **África subsahariana**.